

[Bøgholm.]

såvidt en vis reservation, som han mente, at det måske ikke var klogt at gøre det ud fra den opfattelse, at vi allerede nu betragter Grønland som en del af det danske rige. Jeg forstår godt denne betragtning, men forholdet er samtidig det, at Grønland statsretlig set har en særlig stilling i forhold til det egentlige Danmark, og derfor mener jeg, det er rigtigt, når den højtærede udenrigsminister har udbedt sig rigsdagens bemyndigelse til ikke at vente, indtil en ny grundlov gør Grønland til en del af Danmarks rige, med at udstrække disse rettigheder til også at gælde Grønland, men at give Grønland disse rettigheder allerede fra det øjeblik, da denne konvention er ratificeret af rigsdagen.

Den højtærede udenrigsminister spurgte dernæst om partiernes stilling til spørgsmålet om domstolen. Mit parti kan kun sige dertil, at vi er overmåde tilfredse med, at regeringen udbeder sig en bemyndigelse, hvorved den bliver i stand til at ratificere også bestemmelserne om domstolen, og det er os en ganske særlig glæde, at Danmark her er i første linie.

Det tredje spørgsmål, der blev stillet til os af den højtærede udenrigsminister, var spørgsmålet om det, der kaldes enkeltpersoners klageret. Det har hidtil været således i international ret, at det var staten, der optrådte som anklager, og at det ikke var muligt for enkeltpersoner eller grupper af personer eller mindretal at indbringe klager for international domstol. Nu skabes der en sådan mulighed, men det gøres frivilligt, idet man kan ratificere den foreliggende konvention uden at anerkende denne mulighed. Jeg er glad for, at den højtærede udenrigsminister har udbedt sig en sådan bemyndigelse, at Danmark ved sin ratifikation giver denne ret. Det ville på mange måder kunne være betænkeligt, om ikke enkeltpersoner og grupper havde denne ret. Den vil kunne misbruges, kan man sige. Ja, men det har man på forhånd sikret sig imod derigennem, at alt, hvad der nærmer sig kværunderende klager, på forhånd kan afvises. Man har udtalt frygt for, at retten kunne misbruges også af partigrupper, der så det som deres opgave at tilintetgøre den frihed, som vi ønsker at tjene, men ifølge artikel 17 i konventionen foreligger en sådan fare aldeles ikke. Hvis der ikke gives mulighed for en sådan klageret for privat-

personer, vil det altfor let kunne blive således, at en klage kan opfattes som en del af et lands udenrigspolitik. Derfor mener jeg, det er klogt og rigtigt, at der gives en sådan klageret, og vi har fra vor side ingen betænkelighed ved at give regeringen den bemyndigelse, som den højtærede udenrigsminister har udbedt sig på dette punkt. Der gives gennem den lovbog, der er tale om her, mulighed for, at en international domstol, når først de 8 ratifikationer er tilstede, kan gribe ind i den nationale ret. Hvis det findes, at der ikke er øvet ret, eller at erstatningen, der ydes for en retskrænkelse, ikke er stor nok, vil domstolen kunne gribe ind og fastsætte, at erstatningen skal sættes i vejret.

Da vi behandlede alt dette i Europarådet, kunne det ikke være andet, end at vi gang på gang måtte stille os selv det spørgsmål: Er nu dette også nok? Er det nok at garantere individuelle rettigheder, hvis man ikke samtidig garanterer politisk frihed? Er ikke politisk frihed den ufravigelige betingelse for, at individuelle rettigheder kan udøves? Vi kom til den opfattelse, at det var således. Fra svensk side blev det meget stærkt fremhævet af den nuværende svenske indenrigsminister Hedlund, der i en tale i Europarådet sagde — jeg udbeder mig formandens tilladelse til et kort citat her og senere —:

„Sålænge Europarådet mangler magten til at tvinge en medlemsstat til at føre den underskrevne konvention ud i livet, er der risiko tilstede for, at en stat kan undlade at udføre sine forpligtelser.“

Vor generation har en vis erfaring for, hvordan diktaturer kommer til magten. De kommer sjældent til magten på den måde, at magten på een gang bliver deres. Det er som regel således, at først tilintetgør man retten på eet område, så på et andet område, og lidt efter lidt når man frem til, at diktaturet er totalitært. Et diktatur bør derfor set fra et internationalt, et europæisk synspunkt kunne standses allerede i opløbet, og det er derfor, vi mener, det er af så afgørende betydning, at man ikke er blevet stående ved den oprindelige konvention, men at man dertil med fuld tilslutning fra ministerrådet har føjet en tillægsprotokol, der netop sikrer de politiske rettigheder, de frie valg, den hemmelige afstemning og derigennem retten til en opposition. Det er ikke nok, at der kan ydes erstatning. Hvil-